

BS/121/2012

**POSTAWY WOBEC STOSOWANIA
ZAPŁODNIENIA *IN VITRO***

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
11 stycznia 2012 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Zabiegi zapłodnienia pozaustrojowego są przeprowadzane w Polsce już od 25 lat. Mimo to stosowania tej procedury nadal nie regulują żadne przepisy prawne. Co więcej, Polska nie ratyfikowała nawet Europejskiej Konwencji Bioetycznej. Choć dyskusje nad prawnym uregulowaniem przeprowadzania zabiegów zapłodnienia pozaustrojowego trwają od dłuższego czasu (posłowie obecnej kadencji Sejmu przygotowali aż pięć projektów ustaw lub pakietów ustaw dotyczących zapłodnienia in vitro), rozstrzygnięcie tej kwestii w najbliższym czasie nie jest przesądzone. Różnice zdań na temat stosowania tej techniki mają na tyle fundamentalny charakter, że trudno będzie o porozumienie w obecnym, mocno podzielonym światopoglądowo parlamencie.

AKCEPTACJA METODY ZAPŁODNIENIA POZAUSTROJOWEGO

O ile kwestia zapłodnienia in vitro bardzo wyraźnie dzieli polityków, o tyle opinie społeczeństwa na ten temat są dość jednoznaczne. Od początku naszych badań, czyli od roku 1995, większość Polaków opowiadała się za dostępnością zapłodnienia in vitro dla małżeństw, które nie mogą mieć dzieci. Obecnie¹ poziom akceptacji tej procedury jest wyższy niż w latach ubiegłych: możliwość korzystania z niej przez niepłodne małżeństwa popiera dziś 79% dorosłych Polaków. Przeciw jest 16% ogółu badanych.

Tabela 1

Czy, Pana(i) zdaniem, w sytuacji, kiedy małżeństwo nie może mieć dzieci, powinno mieć możliwość dokonania zabiegu zapłodnienia poza organizmem kobiety czy też nie powinno?	Wskazania respondentów według terminów badań						
	1995	2003	2005	2008	2009	2010	2012
	w procentach						
Zdecydowanie tak	44	36	46	33	53	44	57
Raczej tak	29	28	30	27	24	29	22
Raczej nie	8	10	9	13	10	9	7
Zdecydowanie nie	8	10	6	13	7	9	9
Trudno powiedzieć	11	16	9	14	6	9	5

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (267) przeprowadzono w dniach 14 – 22 sierpnia 2012 roku na liczącej 1011 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Mniej powszechne jest poparcie dla korzystania z zapłodnienia pozaustrojowego przez pary heteroseksualne żyjące w związkach nieformalnych. Akceptuje je ponad połowa ankietowanych (60%), a co trzeci (33%) wyraża sprzeciw.

Tabela 2

Czy, Pana(i) zdaniem, w sytuacji, kiedy kobieta i mężczyzna żyjący w stałym związku, ale niebędący małżeństwem nie mogą mieć dzieci, powinni mieć możliwość dokonania zabiegu zapłodnienia poza organizmem kobiety czy też nie powinni?	Wskazania respondentów według terminów badań		
	2009	2010	2012
	w procentach		
Zdecydowanie tak	29	27	35
Raczej tak	24	31	25
Raczej nie	23	19	18
Zdecydowanie nie	16	13	15
Trudno powiedzieć	8	10	7

Najwięcej kontrowersji budzi kwestia dostępności zabiegów zapłodnienia in vitro dla samotnych kobiet pragnących mieć potomstwo. Zgodę na korzystanie przez nie z tej metody wyraża jednak coraz więcej osób (39% w 2009, 43% w 2010 i 48% obecnie).

Tabela 3

Czy, Pana(i) zdaniem, w sytuacji, kiedy kobieta niemająca męża ani stałego partnera nie może mieć dzieci, powinna mieć możliwość dokonania zabiegu zapłodnienia poza organizmem kobiety czy też nie powinna?	Wskazania respondentów według terminów badań		
	2009	2010	2012
	w procentach		
Zdecydowanie tak	17	16	21
Raczej tak	22	27	27
Raczej nie	26	25	21
Zdecydowanie nie	25	19	20
Trudno powiedzieć	10	13	11

Jak wynika z analiz², stosunek do przeprowadzania zabiegów zapłodnienia pozaustrojowego różnicuje przede wszystkim religijność, której wskaźnikiem jest w naszych badaniach częstość udziału w praktykach religijnych. Większa religijność sprzyja częstszemu odrzucaniu możliwości korzystania z tej techniki. Osoby kilka razy w tygodniu uczestniczące w praktykach religijnych są jedyną grupą (spośród uwzględnionych w analizach), w której przeważa sprzeciw wobec stosowania tej metody także w odniesieniu do niepłodnych małżeństw (53%). Osoby praktykujące przeciętnie raz w tygodniu akceptują dostępność

² Wykorzystano moduł *IBM SPSS Decision Trees*

metody in vitro dla małżeństw (71%), natomiast zdecydowanie rzadziej dla konkubinatów (50%). Osoby mniej zaangażowane w praktyki religijne opowiadają się za możliwością korzystania z tej techniki nie tylko przez pary, ale także przez kobiety niemające męża ani stałego partnera.

Tabela 4

Udział w praktykach religijnych	Czy, Pana(i) zdaniem, w sytuacji, kiedy małżeństwo nie może mieć dzieci, powinno mieć możliwość dokonania zabiegu zapłodnienia poza organizmem kobiety czy też nie powinno?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Kilka razy w tygodniu	40	53	7
Raz w tygodniu	71	22	7
1 – 2 razy w miesiącu	85	9	6
Kilka razy w roku	92	6	2
W ogóle nie uczestniczy	90	7	3

Opinie na temat dopuszczalności stosowania zapłodnienia in vitro wiążą się z orientacją polityczną i preferencjami partyjnymi. Niechętnemu stosunkowi do zabiegów in vitro sprzyjają deklarowane prawicowe poglądy polityczne. Osoby identyfikujące się z prawicą popierają jednak w większości dostępność tej metody dla małżeństw dotkniętych problemem bezpłodności (71%), a także dla heteroseksualnych par żyjących w stałym związku (54%).

W elektoratach partyjnych zabiegi zapłodnienia pozaustrojowego budzą najwięcej zastrzeżeń wśród zwolenników PiS. Jednak także i oni akceptują na ogół korzystanie z tej metody przez małżeństwa nie mogące mieć dzieci (58%). Zwolennicy PSL – w zdecydowanej większości popierający dostępność tej techniki dla niepłodnych małżeństw (77%) – w kwestii możliwości korzystania z niej przez konkubinaty są podzieleni, zaś co do ewentualnego stosowania jej przez samotne kobiety wyrażają dość jednoznaczny sprzeciw. Elektoraty pozostałych trzech ugrupowań mają liberalne podejście do kwestii dostępności zapłodnienia in vitro i popierają możliwość korzystania z tej techniki także przez kobiety niemające męża ani stałego partnera.

Tabela 5

Potencjalne elektoraty partyjne	Czy, Pana(i) zdaniem, w sytuacji, kiedy małżeństwo nie może mieć dzieci, powinno mieć możliwość dokonania zabiegu zapłodnienia poza organizmem kobiety czy też nie powinno?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
RP*	100	0	0
PO	94	4	2
SLD	91	5	4
PSL*	77	21	2
PiS	58	37	5

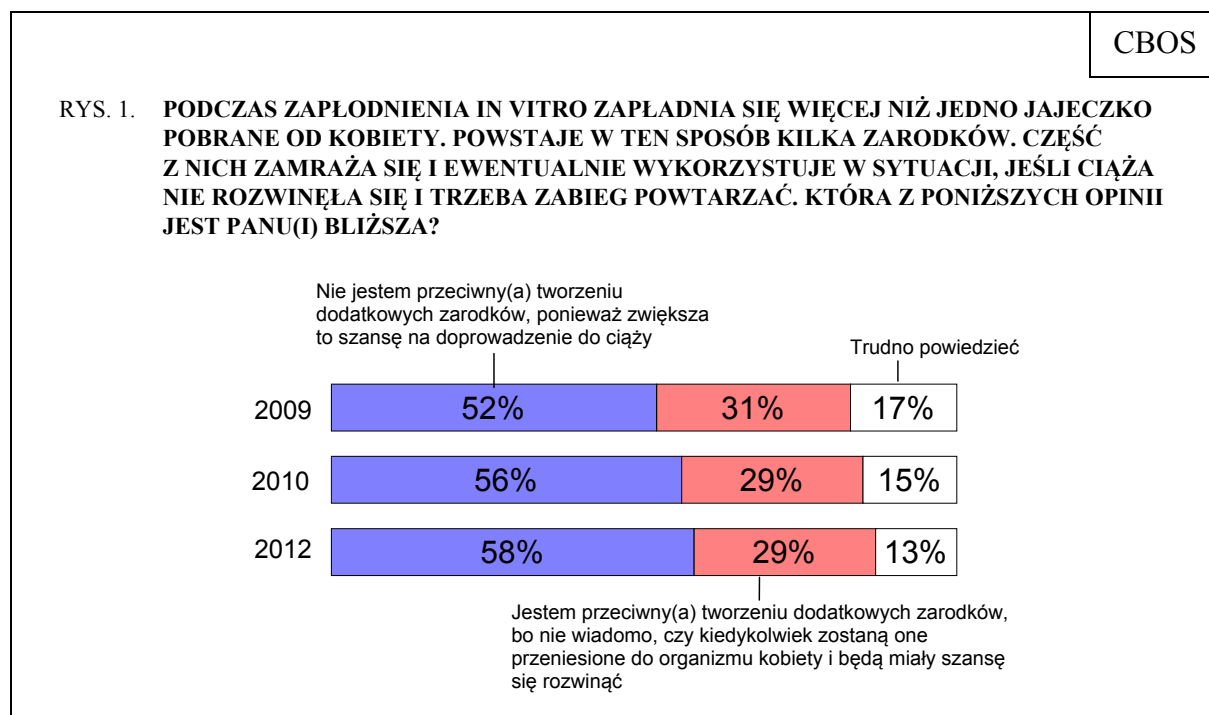
* Dane dotyczące elektoratów RP i PSL należy interpretować ostrożnie ze względu na niewielką liczbę zwolenników tych partii w badanej próbie

Poza orientacją światopoglądową, stosunek do stosowania zapłodnieniu in vitro różnicują w pewnym stopniu także takie cechy społeczno-demograficzne jak: wiek, miejsce zamieszkania, wykształcenie i sytuacja materialna. Zastrzeżenia wobec tej techniki mają przede wszystkim osoby starsze (powyżej 64 roku życia), mieszkańcy wsi (szczególnie rolnicy), badani z wykształceniem podstawowym oraz respondenci słabiej sytuowani. Niezależnie od tych zróżnicowań, także w grupach najczęściej nieaprobowujących stosowania zapłodnienia pozaustrojowego przeważa przekonanie, że powinno być ono dostępne dla małżeństw.

PROBLEM NADLICZBOWYCH ZARODKÓW

Największe kontrowersje (także w łonie głównej partii rządzącej) wywołuje kwestia tworzenia nadliczbowych zarodków podczas przeprowadzania zabiegów zapłodnienia in vitro. Za zapładnianiem większej ilości jajeczek pobranych z organizmu kobiety niż potrzeba do jednokrotnego wykorzystania przemawiają względy praktyczne, decydujące w znacznym stopniu o efektywności i kosztach tej metody, przeciw – zastrzeżenia etyczne wyrażane przez zwolenników zasady świętości życia, a dotyczące niszczenia nieużytych i „przeterminowanych” zarodków. Polacy postawieni przed takim dylematem przedkładają na ogół skuteczność techniki zapłodnienia in vitro nad prawo do życia wszystkich powstałych w jej efekcie zarodków. Ponad połowa badanych (58%) uznała, że zwiększenie szans na doprowadzenie do ciąży uzasadnia tworzenie dodatkowych zarodków, niezależnie od tego, czy wszystkie z nich będą miały w przyszłości szansę się rozwijać. Przeciwnicy powstawania nadliczbowych zarodków stanowią o połowę mniejszą grupę (29%).

Prowadzone w ostatnich latach dyskusje na temat zapłodnienia in vitro sprzyjają raczej umacnianiu się w społeczeństwie utylitarne go podejścia do kwestii tworzenia dodatkowych zarodków. Odsetek osób, dla których skuteczność techniki zapłodnienia pozaustrojowego jest ważniejsza niż los nadliczbowych zarodków, zwiększył się od 2009 roku o 6 punktów procentowych.

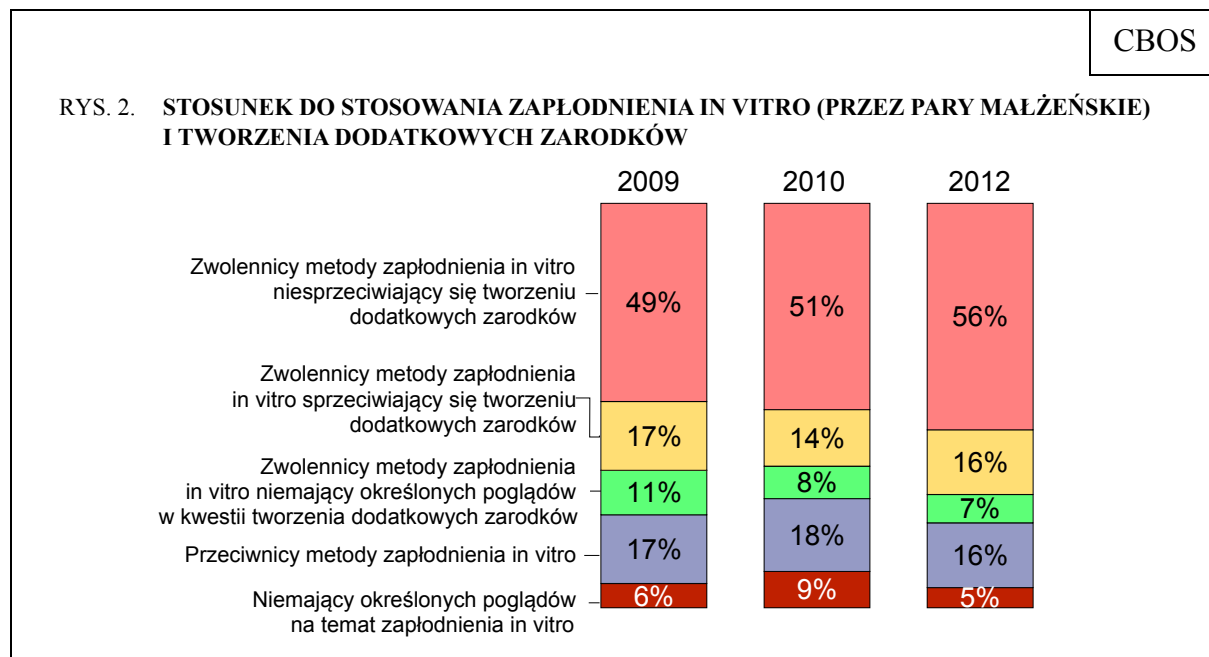

Stosunek do tworzenia nadliczbowych zarodków ściśle wiąże się z akceptacją stosowania techniki zapłodnienia in vitro. Zwolennicy korzystania z tej metody przez bezpłodne małżeństwa w większości (70%) dopuszczają tworzenie dodatkowych zarodków. Co piąta osoba akceptująca zapłodnienie in vitro (20%) jest jednak temu przeciwna.

Jeśli uwzględnić stosunek badanych do korzystania z metody zapłodnienia pozaustrojowego (w przypadku małżeństw), a zarazem do problemu nadliczbowych zarodków, to okazuje się, że ponad połowę społeczeństwa (56%) stanowią osoby akceptujące zapłodnienie in vitro i niemające nic przeciwko tworzeniu dodatkowych zarodków w celu zwiększenia skuteczności tej metody. Z kolei 16% ogółu dorosłych Polaków dopuszcza przeprowadzanie zabiegów zapłodnienia pozaustrojowego, ale jednocześnie sprzeciwia się powstawaniu nadliczbowych zarodków. Tyle samo (16%) jest w ogóle przeciwnych wykorzystywaniu techniki zapłodnienia in vitro.

Jeśli zestawić dane z ostatnich trzech lat dotyczące postaw wobec stosowania zapłodnienia in vitro, to widać, że poglądy na ten temat są dziś bardziej liberalne. Odsetek

osób akceptujących korzystanie z tej metody przez bezpłodne małżeństwa i jednocześnie dopuszczających tworzenie dodatkowych zarodków zwiększył się od 2009 roku o 7 punktów procentowych.

Stosunek do problemu nadliczbowych zarodków różnicuje religijność badanych. Ich dalszy los leży na sercu przede wszystkim osobom uczestniczącym kilka razy w tygodniu w praktykach religijnych: ponad połowa z nich jest przeciwna ich tworzeniu. Wśród osób praktykujących raz w tygodniu przewagę mają już zwolennicy utylitarnej postawy do tej kwestii. Im rzadszy deklarowany udział w praktykach religijnych, tym częściej spotykane jest takie stanowisko.

Tabela 6

Udział w praktykach religijnych	Która z poniższych opinii jest Panu(i) bliższa?		
	Jestem przeciwny(a) tworzeniu dodatkowych zarodków, bo nie wiadomo, czy kiedykolwiek zostaną one przeniesione do organizmu kobiety i będą miały szansę się rozwinąć	Nie jestem przeciwny(a) tworzeniu dodatkowych zarodków, ponieważ zwiększa to szansę na doprowadzenie do ciąży	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Kilka razy w tygodniu	62	26	12
Raz w tygodniu	38	50	14
1 – 2 razy w miesiącu	22	61	17
Kilka razy w roku	18	69	13
W ogóle nie uczestniczy	16	73	11

Wpływ religijności badanych na ich stosunek do tworzenia dodatkowych zarodków znajduje odzwierciedlenie w zróżnicowaniu opinii w tej kwestii ze względu na poglądy polityczne. Tworzenie dodatkowych zarodków w celu zwiększenia skuteczności metody zapłodnienia in vitro częściej dopuszczają osoby deklarujące poglądy lewicowe lub centrowe niż badani identyfikujący się z prawicą. W elektoratach partyjnych sprzeciw wobec powstawania nadliczbowych zarodków stosunkowo najczęściej wyrażają zwolennicy PiS i PSL.

Tabela 7

Potencjalne elektoraty partyjne	Która z poniższych opinii jest Panu(i) bliższa?		
	Jestem przeciwny(a) tworzeniu dodatkowych zarodków, bo nie wiadomo, czy kiedykolwiek zostaną one przeniesione do organizmu kobiety i będą miały szansę się rozwinąć	Nie jestem przeciwny(a) tworzeniu dodatkowych zarodków, ponieważ zwiększa to szansę na doprowadzenie do ciąży	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PiS	51	38	11
PSL*	47	51	2
SLD	25	66	9
PO	24	71	5
RP*	24	76	0

* Dane dotyczące elektoratów PSL i RP należy interpretować ostrożnie ze względu na niewielką liczbę zwolenników tych partii w badanej próbie

REFUNDACJA ZABIEGÓW ZAPŁODNIENIA IN VITRO

W opinii społecznej zabiegi zapłodnienia pozaustrojowego powinny być przynajmniej w części refundowane. Ponad dwie piąte ankietowanych (43%) uważa, że powinny one być w ogóle bezpłatne. Więcej niż co trzecia osoba (36%) opowiada się za częściową odpłatnością. Tylko co dziesiąty badany sądzi, że ich koszt w całości powinni pokrywać sami zainteresowani.

Tabela 8

Czy zabiegi zapłodnienia pozaustrojowego dla małżeństw, które nie mogą mieć dzieci w inny sposób, powinny być, Pana(i) zdaniem:	Wskazania respondentów według terminów badań			
	2005	2008	2009	2012
	w procentach			
– pełnopłatne	15	9	14	10
– częściowo płatne	35	38	41	36
– bezpłatne	36	39	36	43
Trudno powiedzieć	14	14	8	11

Co zrozumiałe, przynajmniej częściową refundację zabiegów zapłodnienia in vitro zdecydowanie częściej popierają zwolennicy stosowania tej metody (91%, w tym 48% chciałoby, by były one całkowicie bezpłatne) niż jej przeciwnicy (33%).

GOTOWOŚĆ DO SKORZYSTANIA Z ZAPŁODNIENIA IN VITRO

Polacy nie tylko opowiadają się za zapewnieniem możliwości korzystania z zapłodnienia in vitro, ale w większości deklarują również, że sami by skorzystali z tej metody, gdyby nie mogli mieć dzieci. Gotowych na to byłoby niemal dwie trzecie ankietowanych (65%), w tym ponad dwie piąte (42%) wyraża tę gotowość w sposób zdecydowany.

Tabela 9

Gdyby Pan(i) był(a) w takiej sytuacji, że nie może Pan(i) mieć dzieci w swoim małżeństwie, a byłaby możliwość dokonania zabiegu zapłodnienia poza organizmem, to czy zdecydował(a)by się Pan(i) na to?	Wskazania respondentów według terminów badań		
	1995	2003	2012
	w procentach		
Zdecydowanie tak	36	29	42
Raczej tak	26	24	23
Raczej nie	10	11	11
Zdecydowanie nie	13	16	12
Trudno powiedzieć	15	20	12

Jedynie wśród respondentów najbardziej religijnych, uczestniczących w praktykach religijnych kilka razy w tygodniu, dominują deklaracje, że w przypadku niepłodności nie skorzystaliby z zapłodnienia in vitro (67%). W pozostałych grupach przewagę mają osoby nie odrzucające takiej możliwości.

CBOS po raz pierwszy zapytał Polaków o ich stosunek do przeprowadzania zabiegów zapłodnienia in vitro siedemnaście lat temu. Od tego czasu korzystanie z tego rodzaju zabiegów stało się bardziej powszechne, a Polacy mieli okazję zapoznać się zarówno z argumentami zwolenników jak i przeciwników stosowania tej procedury, w tym także z relacjami osób, które same z niej korzystały. Mimo że poziom poparcia dla tej metody zmieniał się w zależności od przebiegu społecznych dyskusji na temat jej stosowania,

to jednak od początku naszych badań większość Polaków opowiadała się za tym, aby technika zapłodnienia in vitro była dostępna dla małżeństw borykających się z problemem niepłodności. Obecnie poziom akceptacji wykorzystania tej metody jest wyższy niż kiedykolwiek wcześniej: jej dostępność dla niepłodnych małżeństw popiera blisko cztery piąty dorosłych Polaków. Większość zgodziłaby się także, by możliwość korzystania z niej miały heteroseksualne pary żyjące w związkach nieformalnych. Większość badanych deklaruje też, że w przypadku niemożności posiadania potomstwa, sami skłonni byliby zdecydować się na zabieg zapłodnienia in vitro.

Możliwość realizacji – dzięki zapłodnieniu pozaustrojowemu – tak ważnej społecznej wartości jaką jest posiadanie dziecka sprawia, że wysuwane wobec tej metody zastrzeżenia etyczne związane z tworzeniem nadliczbowych zarodków nie przekonują Polaków. W ocenie przeważającej części społeczeństwa skuteczność tej metody, a więc zwiększenie szans na doprowadzenie do ciąży i urodzenie dziecka, jest ważniejsza niż stworzenie możliwości rozwoju wszystkim zarodkom.

Opracowała
Beata ROGUSKA

Tabela 1

		Czy, Pana(i) zdaniem, w sytuacji, kiedy małżeństwo nie może mieć dzieci, powinno mieć możliwość dokonania zabiegu zapłodnienia poza organizmem kobiety czy też nie powinno?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		79	16	5	1008
Płeć	Mężczyźni	79	16	5	481
	Kobiety	79	16	5	527
Wiek	18-24 lata	87	13		127
	25-34	86	11	2	207
	35-44	80	16	4	182
	45-54	78	17	5	137
	55-64	81	14	5	196
	65 lat i więcej	62	25	13	160
Miejsce zamieszkania	Wieś	72	22	6	383
	Miasto do 20 tys.	83	11	6	153
	20-100 tys.	84	12	5	194
	101-500 tys.	84	12	3	172
	501 tys. i więcej mieszk.	84	13	3	106
Wykształcenie	Podstawowe	63	26	12	194
	Zasadnicze zawodowe	76	18	6	263
	Średnie	86	12	2	355
	Wyższe	87	10	2	195
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	86	11	3	101
	Średni personel, technicy	86	14		39
	Pracownicy adm.-biurowi	93	7	1	70
	Pracownicy usług	79	17	5	63
	Robotnicy wykwalifikowani	82	14	3	115
	Robotnicy niewykwalifik.	77	19	4	49
	Rolnicy	65	31	5	63
Pracujący na własny rach.	87	11	2	35	
Bierni zawodowo	Renciści	74	13	13	77
	Emeryci	70	21	10	215
	Uczniowie i studenci	90	10		70
	Bezrobotni	86	13	1	56
	Gospodynie domowe i inni	79	18	3	55
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	85	14	2	141
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	85	11	4	86
	sekt. pryw. poza rolnict.	86	11	3	231
	prywatnym gosp. rolnym	63	37		60
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	70	25	4	145
	501-750	79	18	3	118
	751-1000	74	19	7	153
	1001-1500	83	12	4	162
	Powyżej 1500 zł	87	11	2	180
Ocena własnych war. mater.	Złe	68	22	10	140
	Średnie	78	17	5	483
	Dobre	85	12	3	385
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	40	53	7	43
	Raz w tygodniu	71	22	6	448
	1-2 razy w miesiącu	85	9	6	161
	Kilka razy w roku	92	6	2	242
	W ogóle nie uczestniczy	90	7	2	113
Poglądy polityczne	Lewica	90	8	2	180
	Centrum	87	10	3	309
	Prawica	71	24	5	292
	Trudno powiedzieć	72	19	9	228

Tabela 2

		Czy, Pana(i) zdaniem, w sytuacji, kiedy kobieta i mężczyzna żyjący w stałym związku, ale niebędący małżeństwem nie mogą mieć dzieci, powinni mieć możliwość dokonania zabiegu zapłodnienia poza organizmem kobiety czy też nie powinni?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		60	33	7	1008
Płeć	Mężczyźni	60	35	6	481
	Kobiety	61	31	8	527
Wiek	18-24 lata	66	31	3	127
	25-34	67	30	3	207
	35-44	63	32	5	182
	45-54	62	33	5	137
	55-64	61	31	8	196
	65 lat i więcej	42	42	16	160
Miejsce zamieszkania	Wieś	52	41	8	383
	Miasto do 20 tys.	66	27	7	153
	20-100 tys.	69	26	6	194
	101-500 tys.	62	32	6	172
	501 tys. i więcej mieszk.	67	29	5	107
Wykształcenie	Podstawowe	48	39	13	194
	Zasadnicze zawodowe	52	40	7	263
	Średnie	65	31	4	355
	Wyższe	77	20	3	196
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	69	26	5	101
	Średni personel, technicy	71	29		39
	Pracownicy adm.-biurowi	75	20	4	70
	Pracownicy usług	63	30	7	63
	Robotnicy wykwalifikowani	60	34	6	115
	Robotnicy niewykwalifik.	60	31	9	49
	Rolnicy	41	53	6	63
	Pracujący na własny rach.	73	27		35
Bierni zawodowo	Renciści	54	32	14	77
	Emeryci	51	38	11	216
	Uczniowie i studenci	75	23	2	70
	Bezrobotni	63	34	2	56
	Gospodynie domowe i inni	56	39	5	55
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	66	29	5	141
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	65	29	7	86
	sekt. pryw. poza rolnict.	69	27	4	231
	prywatnym gosp. rolnym	41	59		60
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	53	42	5	145
	501-750	58	36	6	118
	751-1000	56	36	8	153
	1001-1500	65	27	8	162
	Powyżej 1500 zł	68	30	3	180
Ocena własnych war. mater.	Złe	49	39	11	140
	Średnie	60	33	7	483
	Dobre	65	31	5	385
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	20	72	8	43
	Raz w tygodniu	50	43	7	448
	1-2 razy w miesiącu	65	28	8	161
	Kilka razy w roku	77	17	6	242
	W ogóle nie uczestniczy	76	20	5	114
Poglądy polityczne	Lewica	73	24	2	180
	Centrum	67	29	5	309
	Prawica	54	40	6	292
	Trudno powiedzieć	50	37	13	228

Tabela 3

		Czy, Pana(i) zdaniem, w sytuacji, kiedy kobieta niemająca męża ani stałego partnera nie może mieć dzieci, powinna mieć możliwość dokonania zabiegu zapłodnienia poza organizmem kobiety czy też nie powinna?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		48	41	11	1008
Płeć	Mężczyźni	46	44	11	481
	Kobiety	51	38	10	526
Wiek	18-24 lata	53	45	2	127
	25-34	54	36	9	207
	35-44	47	40	13	182
	45-54	45	46	10	136
	55-64	54	37	9	196
	65 lat i więcej	37	45	18	160
Miejsce zamieszkania	Wieś	41	47	12	383
	Miasto do 20 tys.	52	37	10	153
	20-100 tys.	54	36	9	194
	101-500 tys.	55	37	8	171
	501 tys. i więcej mieszk.	49	41	10	107
Wykształcenie	Podstawowe	39	45	16	194
	Zasadnicze zawodowe	42	46	12	263
	Średnie	51	41	7	355
	Wyższe	63	29	8	195
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	57	34	9	100
	Średni personel, technicy	65	35		39
	Pracownicy adm.-biurowi	63	28	9	70
	Pracownicy usług	47	45	8	63
	Robotnicy wykwalifikowani	40	48	11	115
	Robotnicy niewykwalifik.	49	45	6	49
	Rolnicy	36	48	16	63
Pracujący na własny rach.	54	39	7	35	
Bierni zawodowo	Renciści	46	30	25	77
	Emeryci	45	43	12	216
	Uczniowie i studenci	65	35		70
	Bezrobotni	37	51	12	56
	Gospodynie domowe i inni	42	49	9	55
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	56	39	5	141
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	55	38	7	86
	sekt. pryw. poza rolnict.	52	39	9	231
	prywatnym gosp. rolnym	36	57	8	60
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	35	52	13	145
	501-750	43	49	7	118
	751-1000	46	42	11	153
	1001-1500	52	41	7	162
	Powyżej 1500 zł	61	34	5	180
Ocena własnych war. mater.	Złe	39	46	15	140
	Średnie	49	40	12	483
	Dobre	52	41	7	384
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	14	78	8	43
	Raz w tygodniu	39	51	11	448
	1-2 razy w miesiącu	54	33	13	161
	Kilka razy w roku	60	31	9	242
	W ogóle nie uczestniczy	68	21	11	114
Poglądy polityczne	Lewica	61	30	9	180
	Centrum	55	38	8	308
	Prawica	41	50	10	292
	Trudno powiedzieć	41	42	16	228

Tabela 4

		Podczas zapłodnienia in vitro zapładnia się więcej niż jedno jajeczko pobrane od kobiety. Powstaje w ten sposób kilka zarodków. Część z nich zamraża się i ewentualnie wykorzystuje w sytuacji, jeśli ciąża nie rozwinęła się i trzeba zabieg powtarzać. Która z poniższych opinii jest Panu(i) bliższa?			Liczba osób
		Jestem przeciwny(a) tworzeniu dodatkowych zarodków, bo nie wiadomo czy kiedykolwiek zostaną one przeniesione do organizmu kobiety i będą miały szansę się rozwinąć	Nie jestem przeciwny(a) tworzeniu dodatkowych zarodków, ponieważ zwiększa to szansę na doprowadzenie do ciąży	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		29	58	13	1009
Płeć	Mężczyźni	29	58	14	481
	Kobiety	29	58	13	528
Wiek	18-24 lata	26	69	5	127
	25-34	24	67	9	207
	35-44	28	58	14	182
	45-54	31	53	16	136
	55-64	30	59	11	196
	65 lat i więcej	35	41	24	161
Miejsce zamieszkania	Wieś	33	52	15	383
	Miasto do 20 tys.	27	54	19	153
	20-100 tys.	28	61	11	195
	101-500 tys.	25	66	9	171
	501 tys. i więcej mieszk.	23	67	10	107
Wykształcenie	Podstawowe	34	44	22	196
	Zasadnicze zawodowe	27	56	17	263
	Średnie	29	62	9	355
	Wyższe	26	66	8	195
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	26	63	11	100
	Średni personel, technicy	21	73	6	39
	Pracownicy adm.-biurowi	33	59	7	70
	Pracownicy usług	24	63	12	63
	Robotnicy wykwalifikowani	24	63	13	115
	Robotnicy niewykwalifik.	28	56	15	49
	Rolnicy Pracujący na własny rach.	40 24	36 62	24 14	63 35
Bierni zawodowo	Renciści	25	50	25	77
	Emeryci	37	48	15	217
	Uczniowie i studenci	22	73	4	70
	Bezrobotni	30	62	8	56
	Gospodynie domowe i inni	23	71	6	55
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	30	63	8	141
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	24	61	15	86
	sekt. pryw. poza rolnict.	24	66	10	231
	prywatnym gosp. rolnym	42	40	18	60
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	33	55	12	145
	501-750	24	56	19	118
	751-1000	36	53	11	153
	1001-1500	27	61	12	162
	Powyżej 1500 zł	25	65	10	180
Ocena własnych war. mater.	Złe	36	44	20	140
	Średnie	29	56	15	484
	Dobre	26	66	8	384
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	62	26	12	43
	Raz w tygodniu	38	50	13	449
	1-2 razy w miesiącu	22	61	17	161
	Kilka razy w roku	18	69	12	242
	W ogóle nie uczestniczy	16	73	11	114
Poglądy polityczne	Lewica	20	71	9	180
	Centrum	24	65	10	308
	Prawica	40	52	8	292
	Trudno powiedzieć	28	45	27	229

Tabela 5

		Czy zabiegi zapłodnienia in vitro dla małżeństw, które nie mogą mieć dzieci w inny sposób, powinny być, Pana(i) zdaniem:				Liczba osób
		pełnopłatne	częściowo płatne	bezpłatne	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		10	36	43	11	1002
Płeć	Mężczyźni	11	35	43	11	477
	Kobiety	10	37	43	10	526
Wiek	18-24 lata	13	56	28	3	125
	25-34	10	39	46	6	207
	35-44	6	36	46	12	179
	45-54	10	36	44	10	137
	55-64	9	32	48	11	196
	65 lat i więcej	16	23	39	22	159
Miejsce zamieszkania	Wieś	10	31	45	14	379
	Miasto do 20 tys.	10	39	43	8	153
	20-100 tys.	6	38	46	10	194
	101-500 tys.	15	39	37	9	172
	501 tys. i więcej mieszk.	12	43	39	7	106
Wykształcenie	Podstawowe	10	28	42	20	192
	Zasadnicze zawodowe	9	28	49	14	262
	Średnie	9	41	44	5	353
	Wyższe	14	46	33	7	196
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	15	43	32	9	101
	Średni personel, technicy	12	31	50	7	39
	Pracownicy adm.-biurowi	11	48	36	5	70
	Pracownicy usług	7	37	45	10	63
	Robotnicy wykwalifikowani	9	36	47	8	114
	Robotnicy niewykwalifik.	5	36	51	8	49
	Rolnicy	10	24	45	21	60
Pracujący na własny rach.	5	46	47	2	35	
Bierni zawodowo	Renciści	6	30	46	18	76
	Emeryci	13	30	40	17	216
	Uczniowie i studenci	19	58	21	2	70
	Bezrobotni	2	33	61	4	54
	Gospodynie domowe i inni	9	26	57	7	55
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	13	40	43	4	141
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	14	32	40	14	86
	sekt. pryw. poza rolnict.	6	44	44	6	231
	prywatnym gosp. rolnym	10	24	46	19	56
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	12	30	48	10	140
	501-750	10	33	45	12	118
	751-1000	10	41	37	12	153
	1001-1500	11	36	42	11	161
	Powyżej 1500 zł	10	40	44	6	179
Ocena własnych war. mater.	Złe	11	30	45	15	139
	Średnie	9	36	43	12	479
	Dobre	11	39	42	7	385
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	20	20	38	22	43
	Raz w tygodniu	14	33	40	13	444
	1-2 razy w miesiącu	6	39	42	13	159
	Kilka razy w roku	5	41	48	6	242
	W ogóle nie uczestniczy	10	40	43	6	114
Poglądy polityczne	Lewica	9	42	44	4	178
	Centrum	9	42	42	7	307
	Prawica	17	32	38	13	291
	Trudno powiedzieć	5	30	48	17	226

Tabela 6

		Gdyby Pan(i) był(a) w takiej sytuacji, że nie może mieć dzieci w swoim małżeństwie, a byłaby możliwość dokonania zabiegu zapłodnienia poza organizmem, to czy zdecydował(a)by się Pan(i) na to?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		65	23	12	1008
Płeć	Mężczyźni	67	21	11	481
	Kobiety	63	25	12	526
Wiek	18-24 lata	72	22	7	127
	25-34	71	20	9	207
	35-44	67	19	14	182
	45-54	68	23	9	137
	55-64	70	21	8	196
	65 lat i więcej	40	37	22	159
Miejsce zamieszkania	Wieś	57	31	12	383
	Miasto do 20 tys.	70	16	14	153
	20-100 tys.	68	20	12	194
	101-500 tys.	70	21	9	171
	501 tys. i więcej mieszk.	71	17	11	107
Wykształcenie	Podstawowe	50	35	14	194
	Zasadnicze zawodowe	61	25	15	263
	Średnie	71	20	9	354
	Wyższe	75	15	10	196
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	71	20	9	101
	Średni personel, technicy	70	25	4	39
	Pracownicy adm.-biurowi	77	13	10	70
	Pracownicy usług	64	23	12	63
	Robotnicy wykwalifikowani	76	13	10	115
	Robotnicy niewykwalifik.	64	28	8	49
	Rolnicy	55	30	15	63
Pracujący na własny rach.	77	14	8	35	
Bierni zawodowo	Renciści	52	31	18	76
	Emeryci	53	31	17	216
	Uczniowie i studenci	71	21	8	70
	Bezrobotni	65	22	12	56
	Gospodynie domowe i inni	73	21	6	55
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	75	21	4	141
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	69	15	15	86
	sekt. pryw. poza rolnict.	73	16	11	231
	prywatnym gosp. rolnym	54	37	9	60
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	54	33	13	145
	501-750	65	23	13	118
	751-1000	61	29	11	153
	1001-1500	68	21	12	162
	Powyżej 1500 zł	80	16	5	180
Ocena własnych war. mater.	Złe	48	35	17	140
	Średnie	65	22	13	482
	Dobre	71	20	8	385
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	25	67	7	42
	Raz w tygodniu	57	31	11	448
	1-2 razy w miesiącu	71	15	14	161
	Kilka razy w roku	76	12	12	242
	W ogóle nie uczestniczy	78	12	10	114
Poglądy polityczne	Lewica	76	14	11	180
	Centrum	76	16	8	309
	Prawica	57	34	9	292
	Trudno powiedzieć	52	27	21	227